

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งทำโทรศัพท์เคลื่อนที่ของราชการสูญหาย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ สม ๐๐๐๑/๙๑๔ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปความได้ว่า

(๑) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ นางสาวฉันทนา กิตติเกิดกุลชัย ข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เบิกโทรศัพท์เคลื่อนที่ของทางราชการจากส่วนกลางไปใช้เพื่อติดต่อราชการ ต่อมาในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ นางสาวฉันทนาฯ ได้รายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบ ว่า เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ เวลาประมาณ ๒๓.๐๐ นาฬิกา นางสาวฉันทนาฯ ได้ถูกวิ่งราวทรัพย์โดยภายในกระเป๋า มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ด้วย นางสาวฉันทนาฯ จึงได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีต่อไป

(๒) เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งที่ ๑๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวสูญหาย ซึ่งผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีความเห็นเป็น สองฝ่าย โดยฝ่ายที่หนึ่ง(ฝ่ายเสียงข้างน้อย) มีความเห็นสรุปว่า นางสาวฉันทนาฯ ได้เบิกโทรศัพท์เคลื่อนที่มาใช้ในการติดต่อกับคณะอนุกรรมการและผู้ร้องเรียน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการเก็บรักษาโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็เป็นหน้าที่ของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย การกระทำของนางสาวฉันทนาฯ จึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และผู้ที่ทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่สูญหายคือคนร้ายที่วิ่งราวกระเป๋าของนางสาวฉันทนาฯ นางสาวฉันทนาฯ ได้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และดูแลรักษาตามปกติของคนทั่วไป กล่าวคือ เก็บโทรศัพท์ เคลื่อนที่ไว้ในกระเป๋าถือซึ่งเป็นการดูแลรักษาทรัพย์สินอย่างวิญญูชนพึงปฏิบัติ จึงเห็นว่านางสาวฉันทนาฯ ได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลรักษาทรัพย์สินอย่างวิญญูชนแล้ว แต่ความสูญหายเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ นางสาวฉันทนาฯ จึงไม่ต้องรับผิดทางละเมิดในความสูญหายของทรัพย์สินดังกล่าว สำหรับฝ่ายที่สอง(ฝ่ายเสียงข้างมาก) มีความเห็นว่า นางสาวฉันทนาฯ ได้เบิกโทรศัพท์เคลื่อนที่จากส่วนกลางไปใช้ในราชการและได้ครอบครองเป็นเวลานานกว่าที่ควรจะมี โดยไม่ยอมส่งคืนตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและได้ครอบครองไว้ที่ตนเสมือนเป็น

โทรศัพท์เคลื่อนที่ประจำตำแหน่งโดยมิชอบเพราะไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบกับได้พกพาติดตัวไว้ตลอดเวลา แม้ขณะไม่อยู่ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีได้เก็บรักษาโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในที่ที่เหมาะสมและปลอดภัยอันแสดงถึงความประมาทที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ในการเก็บรักษาทรัพย์สินของราชการที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนทั้งที่สามารถกระทำได้ จนเกิดเหตุโทรศัพท์เคลื่อนที่สูญหายทำให้ทางราชการเสียหาย จึงเห็นว่า สามารถดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากนางสาวฉันทนาฯ ได้ตามนัย มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๖๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เนื่องจากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีความเห็นแตกต่างกันในประเด็นข้อกฎหมายที่เป็นสาระสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การครอบครองโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวโดยนางสาวฉันทนาฯ ซึ่งในวันเกิดเหตุถูกคนร้ายชิงทรัพย์ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒. หากถือว่าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การพกพาโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวไปในวันเกิดเหตุ ถือว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของราชการเสียหายหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓. หากไม่ถือว่าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ นางสาวฉันทนาฯ จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ หรือตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยได้รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว มีความเห็นดังนี้

กรณีนี้จะต้องพิจารณาเสียก่อนว่า การใช้หรือครอบครองโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนางสาวฉันทนาฯ ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการหรือไม่ หากการใช้หรือครอบครองโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ การที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกลโจรกรรมไปโดยมิได้เกิดจากการกระทำของนางสาวฉันทนาฯ ย่อมไม่อาจถือได้ว่านางสาวฉันทนาฯ ได้กระทำการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่ถ้านางสาวฉันทนาฯ ไม่มีสิทธิใช้หรือครอบครองโทรศัพท์เคลื่อนที่ของทางราชการแล้ว การที่นางสาวฉันทนาฯ ใช้หรือครอบครองโทรศัพท์เคลื่อนที่ของทางราชการไว้จนเป็นเหตุให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวสูญหาย ถือได้ว่านางสาวฉันทนาฯ ได้กระทำการละเมิดในขณะที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ นางสาวฉันทนาฯ ย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติว่าด้วยละเมิดแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาสะ
(คุณพรทิพย์ จาสะ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๘

^๑ มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็น
หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหม
ทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติ
หน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์